

Jaltai konferencia

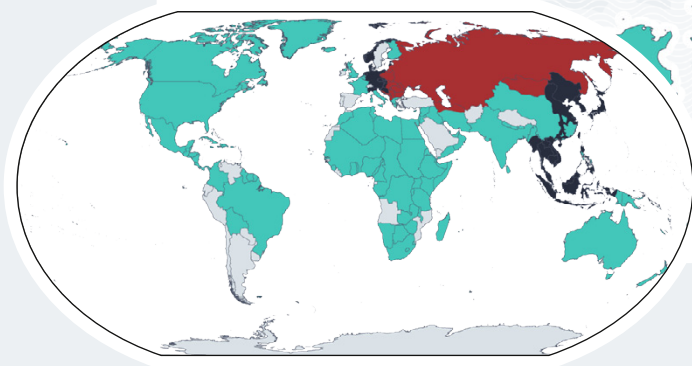
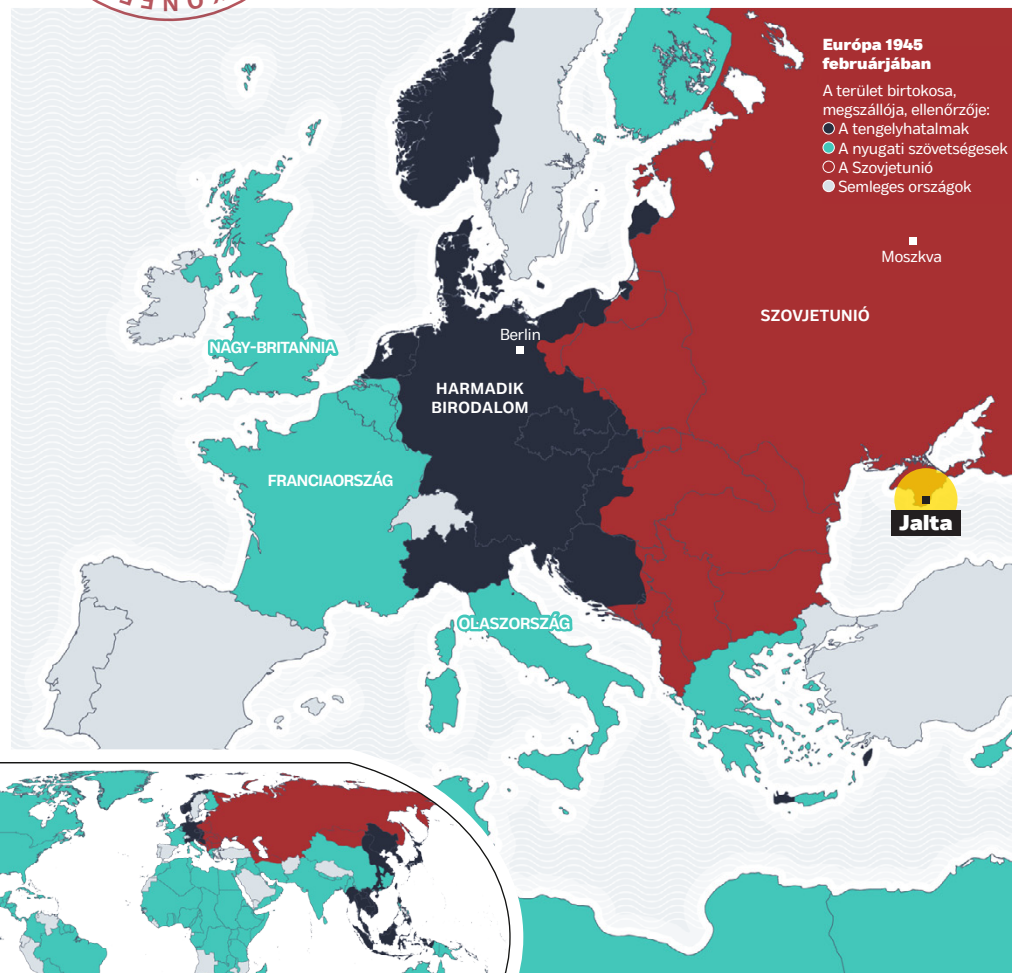
más néven a
krími konferencia

1945.
február 4–11.

A három nagyhatalom második találkozására a Szovjetunióban, a Krím-félszigeten fekvő Jaltában került sor, a Livadia, a Juszupov és a Voroncov palotában.

A konferencia kódneve *Argonauta* volt.

A mérlegelések eredményeként született meg a „Nyilatkozat a felszabadított Európáról”. Az értekezlet végén a „három nagy” aláírta a „Krími konferencia tárgyalásainak jegyzőkönyvét”, amelyet nem sokkal ezután nyilvánosságra is hoztak.

Világterkép 1945
februárjában

Előzmények

1944

**Június 6. –
augusztus 31.**

Az Overlord hadművelet.
A normandiai partraszállás és a szövetségesek franciaországi offenzívája.

Augusztus 19–25.

A szövetségesek felszabadítják Párizst.

1945

**Január 12. –
február 4.**

**A Vörös Hadsereg téli
hadjárata.** A szovjetek elfoglalják Lengyelországnak a Visztulától nyugatra eső részét, és Berlin felé tartanak.

1943

**November 28. –
december 1.**

Teheráni konferencia, az első találkozó a „három nagy” között.

Augusztus 1. – október 2.

A varsói felkelés.

Offenzívájával (Bagratyion hadművelet június 22. – augusztus 3. között) a Vörös Hadsereg elfoglalja Lengyelország keleti részét. Varsóban a lengyel földalatti mozgalom felkelése a németek ellen 63 napig tart. Bár elérte a Visztulát, a Vörös Hadsereg nem nyújt segítséget. A lengyel főváros teljesen elpusztul.

**Augusztus 21. –
október 7.**

Az egyesült államokbeli Dumbarton Oaks-i konferencia. A szövetségesek megvitatják az Egyesült Nemzetek Szervezetének koncepcióját. Az Egyesült Államok, a Szovjetunió, az Egyesült Királyság, Franciaország és Kína állandó tagságot kapnak az ENSZ Biztonsági Tanácsában.

**Október 17. –
december 26.**

A szövetségesek győzelme a leyte-öbölbeli csatában. Ez az első lépés a Fülöp-szigetek felszabadításában a japán megszállás alól.

Február 4–11.

Jaltai konferencia.

Kulcsszereplők

A „három nagy”

1 Winston Churchill

Az Egyesült Királyság miniszterelnöke

2 Franklin Delano Roosevelt

Az Egyesült Államok elnöke

3 Joszif Visszarionovics Sztálin

A Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke

A vezetőket kísérő delegációkból:

Anthony Eden

Az Egyesült Királyság külügyminisztere

Edward Stettinius Jr.

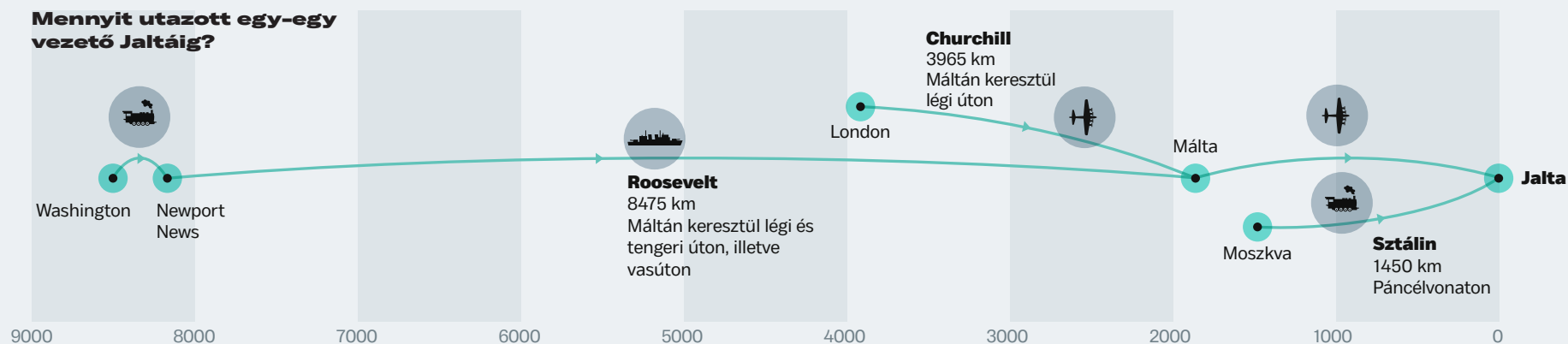
Az Egyesült Államok külügyminisztere

Vjacseszlav Mihajlovics Molotov

Szovjet külügyminiszter

Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt és Joszif Visszarionovics Sztálin 1945 februárjában Németország közös megszállásáról és a háború utáni Európát érintő tervekről tárgyalnak.

Mennyit utazott egy-egy vezető Jaltáig?

Általános rendelkezések

Az Egyesült Nemzetek Szervezete

– az Egyesült Nemzetek Szervezetének nyitólülését 1945. április 25-ére tűzik ki. A meghívottak az Egyesült Nemzetek Nyilatkozatának aláírói. A „három nagy” egyetért benne, hogy a Biztonsági Tanács (az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok, a Szovjetunió, Franciaország és Kína) kizárólag egyhangú határozatokat hozhat.

A német jóvátétel – a

„három nagy” egy Moszkvában összehívandó Jóvátételi Bizottságot állít fel. A bizottságnak kell döntenie a jóvátétel összegét és formáját illetően, minden országot tekintetbe véve, és elsőbbséget biztosítva a legtöbb szenvedettnek és a háború legnagyobb teherviselőinek.

A náci háborús bűnösökre

büntetés vár, bár ennek formája még határozatlan.

Nyilatkozat a felszabadított Európáról

– a „három nagy” nyilatkozatot ad ki, amelynek értelmében Európa felszabadított nemzeteinek joga van ahhoz, hogy saját választásuknak megfelelő demokratikus intézményeket állítsanak fel. A három kormányzat feladata, hogy e folyamatot támogassa.

A jaltai konferencia tárgyalóasztala, 1945 februárjában. Sztálin, Roosevelt és Churchill más tisztviselőkkel együtt az asztal körül.

Döntések

Katonai

A Szovjetunió **megtámadja Japánt 1** a Németország fegyverletételét követő két vagy három hónapon belül.

Országok és határok

Németország 2 – Németország felosztása négy megszállási zónára. Franciaországé lesz az egyik megszállási zóna, és helyet kap a Németországot Ellenőrző Bizottságban. Németország felosztása fenntartandó, és a szövetségesek külön bizottságot állítanak fel a kérdésben való döntéshozatalra.

Lengyelország 3 – Új kormányt (ideiglenes lengyel nemzeti egységkormányt) kell alakítani a már eddig is létező kommunista kormány alapján, és más pártok politikusainak bevonásával. A londoni emigráns kormányt a továbbiakban nem tekintik az ország törvényes képviselőjének. Lengyelország leendő keleti határa a Curzon-vonal, amivel a Szovjetunióhoz

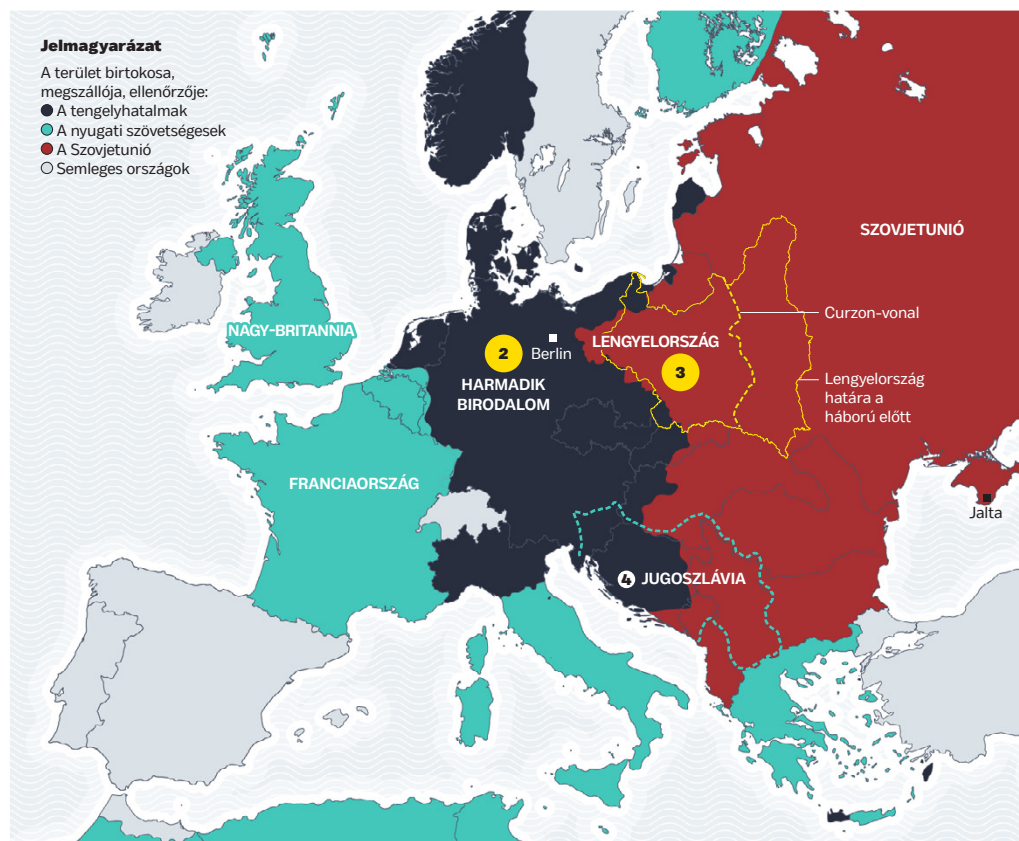
kerül Lengyelország területének harmada.

Jugoszlávia 4 – A „három nagy” támogatja a Josip Broz Tito partizánvezér és az emigráns miniszterelnök, Ivan Subasić közötti megállapodást egy közös kormány létrehozása érdekében.

Japán – az ország kapitulációját követően a Kuril-szigetek és Dél-Szahalin 5 szovjet fennhatóság alá kerülnek.

Jelmagyarázat

A terület birtokosa, megszállója, ellenőrzője:
 ● A tengelyhatalmak
 ● A nyugati szövetségesek
 ● A Szovjetunió
 ○ Semleges országok

Utóhatások

Németország

A vereség közeledtével szembesülve Adolf Hitler április 30-án öngyilkosságot követ el. Május 2-án a szovjet csapatok megnyerik a berlini csatát, és hat nappal később Németország leteszi a fegyvert.

Szovjet berendezkedés Kelet-Európában

Bár Sztálin kijelentette, hogy minden nemzet szabadon megválaszthatja majd saját kormányát, a térség országainak kommunista pártjai kezdik magukhoz ragadni a hatalmat a Vörös Hadsereg támogatásával és a szovjet típusú terror alkalmazásával.

Lengyelország

Az **ideiglenes lengyel nemzeti egységkormány** 1945. június 28-án alakul meg, csupán pár nappal a Lengyel Földalatti Állam 16 vezetője elleni kirakatper után. E vezetőket a szovjetek fogságba ejtették, majd hamis vádak alapján bíróság elé állították Moszkvában. A nyakukba varrt bűnök között „a náci Németországgal való kollaboráció” is szerepelt.

San Franciscó-i értekezlet

1945. április 25. – június 26.

A konferencián megalakult az ENSZ. Székhelye 1945 októberében nyílt meg New Yorkban.

Dwight D. Eisenhower hadseregtábornok mozgóképes és hangüzeneteket intéz a világ közvéleményéhez röviddel azután, hogy a német küldöttség aláírta a feltétel nélküli fegyverletétel okiratát a franciaországi Reimsben, 1945. május 7-én.

European Network
Remembrance
and Solidarity

GEORG ECKERT
INSTITUTE

for International Textbook Research

Az infografika a *Hi-story lessons. Teaching & learning about 20th-century European history* című projekt keretében készült.

A *Hi-story lessons* projekt küldetése, hogy a 20. századi európai történelmet különböző szemszögekből mutassa be. A projekt fő célja annak hangsúlyozása, hogy a történelemoktatás során tudatosítani kell, hogy a szomszédos országok eltérő nézőponttal rendelkezhetnek egyazon történelmi tényről. A *Hi-story lessons* segítségével szeretnénk kihívás elé állítani a tanárok és tanítványaik látásmódját Európa történelméről - annak sokszínűségéről és összetettségéről, időnként még ha ellentmondó nézetek tükrében is.

<https://hi-storylessons.eu>
<https://enrs.eu/>

Szerző:

Zofia Zakrzewska

A Varsói Egyetem Történeti Intézete

Együttműködő:

Julita Gredecka

Oktatási tanácsadó

Tartalomszerkesztő:

Prof. Jan Rydel

ENRS

Koordinátor:

Maria Naimska

Weronika Kann

ENRS

Grafikai tervezés:

Jasiek Krzysztofia

Fordító:

Hajba Vince Péter

Fényképek:

(az előfordulás sorrendjében)

■ IWM Non Commercial Licence, No 5 Army Film & Photographic Unit, Midgley (Sgt)

■ U.S. National Archives and Records Administration, Public Domain

■ U.S. Navy Naval History and Heritage Command, Official U.S. Navy photo 80-G-468279

■ National Archives and Records Administration, cataloged under the National Archives Identifier (NAID) 531340

■ ApmImages/EastNews

■ The Naval History and Heritage Command's photo collections, catalog no.: USA C-2342

Az ENRS alapítói:

Ministry of
Culture
and National
Heritage of
the Republic
of Poland.

Minister of State
for Culture and the Media

MINISTRY
OF HUMAN CAPACITIES

MINISTRY
OF CULTURE
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTRY OF CULTURE

Az infografika a kultúráért és médiáért felelős német szövetségi kormánybiztos megbízásából készült a Német Szövetségi Köztársaság Parlamentjének határozata alapján.